

Загальний аналіз
Олександр В. Ірванець

«З-за спини ліворуч, від річки віяв легкий прохолодний вітерець. Федір Іванович проминув котельну з невисокою темною трубою і прискорив крок. До платформи лишалося метрів зо двісті, а електричка мала ось-ось підійти. Під новими черевиками шурхотіла жорства, червонясте квітнєве сонце над кількома дев'ятиповерхівками праворуч підбивалось дедалі вище...»

Олександр Ірванець

Загальний аналіз

* * *

З-за спини ліворуч, від річки віяв легкий прохолодний вітерець. Федір Іванович проминув котельну з невисокою темною трубою і прискорив крок. До платформи лишалося метрів зо двісті, а електричка мала ось-ось підійти. Під новими черевиками шурхотіла жорства, червонясте квітнєве сонце над кількома дев'ятиповерхівками праворуч підбивалось дедалі вище. Піднімаючись по насипу, Федір Іванович механічно помацав під плащем праву кишеню піджака, та збіг сходами на платформу.

Людей було чимало. «може, це попередня електричка спізнюється? – Майнула думка в голові. – От і добре, що не поспішав. Спокійно з'їв сніданок, поголився. Так і має починатися день у письменника – Без метушні, розважливо, статечно».

Сніданок у ідальні будинку творчості йому дійсно приготували завчасно. Було приємно споживати яечню, а потім ще й молочну вівсянку з міцним брунатним чаєм, водночас насолоджуючись тишею та благословенною самотністю. Ні прикрий критик Рибчук, ні криклива феміністка Зубринська, ані ті товсті графомани зі східних областей, котрі вечорами в будці міжміського телефону голосно кричали своїм чи то дружинам, чи онучкам (а може, і коханкам): «Харашо, Светочка! В Києве ето ещю можна купіть! прівезу непременно! Целую тебя!», а потім, звертаючись до Федора Івановича, переходили на страшенно штучну, проте бездоганну українську: «Оце телефонував додому, зі своїми побалакав трохи...» – ніхто з них своєю нікчемною присутністю не заважав спокійному прийому їжі та подальшому її травленню.

Через це й думки тепер шикувалися собі слухняною, дисциплінованою шеренгою. «Вони всі про себе бозна-якої високої думки. А що вони, по суті, зробили для літератури, для народу? За великим рахунком – нічогоісінько.

Книжки їхні пилюжаться в магазинах, нікому не потрібні. А самі вони проживають свої нікчемні життя приспівників старого режиму. Та їхній час минає. Тривають, можна сказати, останні їхні дні...»

Світляне рило електрички прорізало сірувату ранкову імлу водночас ревом і променем прожектора. Натовп на платформі заворушився, потім раптом швидко й раціонально сконденсувався саме в тих місцях, де мали б опинитися двері вагонів. Федір Іванович на мить розгубився, поткнувся в один, потім у другий міні-натовп, але його відтерли, тож не лишалось нічого іншого, як бігти у хвіст потяга, де, здавалося, люду було трохи менше. Урешті (поки він біг, пасажири собі заходили) Федір Іванович утиснувся до першого тамбура третього вагона з хвоста потяга. У ніздрі одразу вдарив гострий запах – Вагон був із туалетом. Люди поспішно проходили з тамбура до салону, іззаду набігали інші, підштовхуючи в спину попередніх: «Ще трошки... Ще чуть-чуть. Всім їхати треба!..» Федора Івановича майже внесли до вагона. Щоб уповільнити цей рух, письменник мусив триматися за ручки на спинках сидінь. Робив він це лівою рукою, правою водночас захищаючи кишеню піджака під плащем: «Обережніше, будь ласка. Я вибачаюсь... Я перепрошую... Обережніше. Дякую...»

Урешті тиск у спину послабшав, і вдалось зупинитися. Ставши спиною до спини з якимсь високим чолов'ягою у шкіряній куртці, Федір Іванович якомога ширше розставив ноги, цим самим показуючи собі самому й усім іншим: із цього місця він уже не зрушить.

З-під стелі пролунало хрипке оголошення: «Обережно, двері зачиняються!», потім шипіння і ще двічі те саме оголошення. Федора Івановича похилило, шарпнуло, хитнуло ліворуч-праворуч – і за вікном, пульсуючи, ривками поповз перон із нечисленними невдахами, яким не пощастило ввіпхатись до вагонів. Проте це могли бути й пасажири, що чекали на зустрічну електричку кудись до Тетерева чи, скажімо, до Коростеня.

Електричка почала набирати швидкість. Ліворуч, за кварталом приватних будинків, майнув господарчий двір будинку творчості з прив'язаним там псом Бур'яном чи, може, Бураном, як його кликали російськомовні діти київських літераторів, пхаючи тварині до пащі недоїдені бутерброди з ковбасою. «добре, що цей будинок творчості, цей притулок, прихисток для всіх нас, хто служить народові своїм словом... Можна приїхати, усамітнитись, вирватися з тієї щоденної марудної суєти. Спокійно попрацювати, а якщо захочеться, то й поспілкуватись із духовно близькими собі. Хоча їх насправді так мало... Також і столиця під боком, що теж важливо. Літфондівська поліклініка, медичне обслуговування. А що, хіба ж ми не заслужили? Силу свою та здоров'я витрачаємо не на абищо, кладемо їх на вівтар розбудови рідної держави. То й нам за це має бути хоча б якась віддяка. Хіба ні? Запевне, що так...»

Потяг заклав поворот, прогуркотів мостом над річкою (хтось із ерудованих знайомих розповідав Федорові Івановичу, ніби цей міст виникає в кадрах якогось фільму довженка) і заглибився в лісову гущавінь. «Наступна станція – Біличі!» – із запізненням пролунала хрипка інформація з-під стелі.

«Онде бач як міцніша українське в Україні, – Вдоволено ковзнула думка внутрішнім куполом черепа. – Бо ж іще наприкінці сімдесятих, коли ти молодим поетом приїздив сюди на творчі семінари, тоді навіть у ідальні

будинку творчості офіціантки – ну, хіба крім Валентини Іванівни й старенької Люби з полісся – усі говорили до тебе російською. Чи, точніш, навіть не російською, а тим осоружним суржилом: «Ви на перве борщик будете кушать ілі супчик гороховий?» Бр-р-р, аж бридко згадати! Але тепер, за ці роки незалежності, ситуація таки змінилася, кардинально змінилася! І не можна заперечити, що значну, величезну роль у боротьбі за ці зміни відіграли письменники! Ну, не всі, звичайно, але та краща, вічно бунтівна частина літературного середовища, до якої ти маєш честь зарахувати й себе.

Трохи зухвало звучить? Та ні, чому ж зухвало? правда завжди залишається правдою. І те, що ти ось уже котрий рік є незмінною другою особою (а коли говорити про творчість – то й першою!) у вашій обласній організації НСРУ, і лише затята амбіційність старого Зубчука не дає йому збагнути дійсний стан справ та й нарешті піти на заслужений відпочинок, а тобі – реально очолити письменницький осередок. До тебе ж тягнеться творча молодь, ти ведеш платну літературну студію в обласному педінституті, їздиш із виступами по районах – а хіба це не доказ твоєї потрібності? Варто лише пригадати ті уважні, захоплені очі простих жінок – робітниць льонокомбінату чи овочесушильної фабрики, коли вони вслухаються у твої карбовані віршовані рядки? Чи розмови про сокровенне зі студентками філологічного факультету, які приносять на твій суд свої перші, ще невмілі, проте такі щирі поетичні спроби! О, це вартує тих безсонних ночей, що їх ти провів, добираючи слово до слова, шліфуючи образи, виважуючи риму...»

Та що це таке? Здоровань у шкірянці, який стояв позаду, раптом відхилився і сперся, майже ліг на плечі Федора Івановича. Посунувшись на півкроку й притримуючи правицею кишеню піджака під плащем, Федір Іванович сердито озирнувся. Уже хотів був зробити зауваження типові у шкірянці, проте той випередив – упівоберта схиливши свою стрижену голову, він процідив через плече, утім доволі миролюбно: «я бабушку пропускаю...»

І справді, в тисняві між людьми протискалася низенька бабця з сивими патлами з-під хустки. В одній руці в неї була велика картата сумка, другою стара притискала до грудей стос газет і тоненьких ілюстрованих журналів.

– «Единственная»! Есть кросворди! «Сегодня» з телепрограмою! Імеєтца также кіровоградская «Бабушка»! – старечий надтріснутий голос не лунав, а тільки сунувся поперед бабці, неначе іще один її вантаж.

«Ну, нічого, нічого. Це також явище тимчасове. За років три-чотири вона “Літературну Україну” тут продаватиме і “Слово просвіти”. Не все одразу. Поступово налагодиться».

Зрештою, і ти сам свого теперішнього становища досягнув не в одnodень. Але йшов своїм тернистим шляхом, упевнено і вперто, не зважаючи на прошуки різних недоброзичливців. А їх на твоєму шляху не бракувало. Не бракує й дотепер...

Ну й що їм до того, що називалась твоя перша поетична збірка «Жовтневі зорі»? Хіба вони знають, які насправді прекрасні зорі в жовтні у твоїх рідних краях? Адже не було в тій збірочці віршів-паровозів, оспівування партії чи Леніна! Лише слова «жовтень» і «вересень» скрізь писали з великої літери – ото й усього! Але ж саме завдяки цьому хитрому прийомові

тобі тоді вдалося приспати пильність обласних і республіканських цензорів та й випустити у світ книжку «сповнених молодечого азарту рядків», як висловився про неї один знайомий критик, щоправда, не одразу після її виходу, а років за п'ятнадцять, у статті до твого сорокаліття. Міг би, звісно, і раніше, ну та вже Бог йому суддя, коли забракло в чоловіка мужності, активної життєвої позиції в ті скрутні, важкі для справжнього патріота часи.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (<http://www.litres.ru/oleksandr-rvanec/zagalniy-anal-z/?lfrom=362673004>) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.